

KUB-40/2011.
(KUB-65/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Külügyi bizottságának**
2011. december 14-én, szerdán 9 óra 10 perckor
az Országház főemelet 55. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	3
<i>Helyettesítési megbízást adott:</i>	4
Elnöki bevezető, a napirend elfogadása	5
<i>A Magyar Nemzetközi Fejlesztési Együtműködési (NEFE) Politika ügyében címmel benyújtott határozati javaslat (H/5101. szám) (Kaufer Virág, Dr. Dorosz Dávid, Ertsey Katalin (LMP), Firtl Mátyás (KDNP), Dr. Gruber Attila (Fidesz) és Harangozó Gábor (MSZP) képviselők önálló indítványa) (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről és általános vita)</i>	5
<i>Hozzászólások</i>	5
<i>Hóvári János helyettes államtitkár reagálása</i>	7
<i>Határozathozatal</i>	13
Tájékoztató az oroszországi parlamenti választásokról	14
<i>Sztáray Péter szóbeli tájékoztatója</i>	14
<i>Kérdések, észrevételek</i>	17
<i>Keskeny Ernő kiegészítése</i>	19
Egyebek	23

Napirendi javaslat

1. A Magyar Nemzetközi Fejlesztési Együttműködési (NEFE) Politika ügyében címmel benyújtott határozati javaslat (H/5101. szám) (Kaufer Virág, Dr. Dorosz Dávid, Ertsey Katalin (LMP), Firtl Mátyás (KDNP), Dr. Gruber Attila (Fidesz) és Harangozó Gábor (MSZP) képviselők önálló indítványa) (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről és általános vita)

2. Tájékoztató az oroszországi parlamenti választásokról

Meghívott: Sztáray Péter külügyminisztériumi helyettes államtitkár

3. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Balla Mihály** (Fidesz), a bizottság elnöke
Dr. Nagy Gábor Tamás (Fidesz), a bizottság alelnöke
Kovács László (MSZP), a bizottság alelnöke
Gyöngyösi Márton (Jobbik), a bizottság alelnöke
Dr. Gruber Attila (Fidesz)
Dr. Horváth János (Fidesz)
Mihalovics Péter (Fidesz)
Vona Gábor (Jobbik)
Jámbor Nándor (Jobbik)
Dr. Vejkey Imre (KDNP)
Dr. Nagy Andor (KDNP)
Ertsey Katalin (LMP)

Helyettesítési megbízást adott:

Dr. Braun Márton (Fidesz) dr. Vejkey Imrénének (KDNP)
Csenger-Zalán Zsolt (Fidesz) dr. Nagy Gábor Tamásnak (Fidesz)
Pintér László (Fidesz) dr. Horváth Jánosnak (Fidesz)
Dr. Daher Pierre (Fidesz) Mihalovics Péternek (Fidesz)
Dr. Tilki Attila (Fidesz) Balla Mihálynak (Fidesz)
Vargha Tamás (Fidesz) dr. Gruber Attilának (Fidesz)
Szabó Vilmos (MSZP) Harangozó Gábornak (MSZP)
Kalmár Ferenc András (KDNP) dr. Nagy Andornak (KDNP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Hóvári János helyettes államtitkár (Külügyminisztérium)
Sztáray Péter helyettes államtitkár (Külügyminisztérium)
Keskeny Ernő főosztályvezető (Külügyminisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 10 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

BALLA MIHÁLY (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Megállapítom, hogy a helyettesítésekkel együtt, amely szerint Gruber képviselő úr helyettesíti Vargha Tamást, Horváth János képviselőtársunk Pintér Lászlót, Mihalovics Péter Daher Pierre képviselő urat és Nagy Andor Kalmár Ferenc képviselő urat, a bizottságunk határozatképes, és jómagam még helyettesítem Tilki Attilát. Ezenkívül természetesen több képviselőtársunk jelezte, hogy úton van már, csak a köd meg a forgalom kicsit akadályozza az ideérkezésüket.

Írásban megküldtük a mai napirendi javaslatunkat a bizottságnak, amely két napirendi pontot tartalmaz: a H/5101 számú országgyűlési javaslat, amely kifejezetten a Magyar Nemzetközi Fejlesztési Együttműködési Politika ügyében benyújtott határozati javaslat. Négy párti javaslatról beszélünk, illetve második napirendi pontunkban pedig a nemrégiben, december 4-én lezajlott oroszországi parlamenti választásokkal kapcsolatos aktuális ügyekről hallgatnánk meg a Külügyminisztérium tájékoztatását.

Kérdezem a tisztelt bizottságot, hogy ezekhez a napirendi pontokhoz van-e kiegészítenivalója a bizottsági tagoknak. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, kérdezem a tisztelt bizottságot, ki támogatja a mai napirendünket. *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúlag támogatja.

A Magyar Nemzetközi Fejlesztési Együttműködési (NEFE) Politika ügyében címmel benyújtott határozati javaslat (H/5101. szám) (Kaufer Virág, Dr. Dorosz Dávid, Ertsey Katalin (LMP), Firtl Mátyás (KDNP), Dr. Gruber Attila (Fidesz) és Harangozó Gábor (MSZP) képviselők önálló indítványa) (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről és általános vita)

Tehát az első napirendi pontunk a Magyar Nemzetközi Fejlesztési Együttműködési Politika ügyében benyújtott határozati javaslat tárgysorozatba-vétele. A határozati javaslatot fideszes, KDNP-s, MSZP-s és LMP-s képviselők nyújtották be, név szerint Kaufer Virág, dr. Dorosz Dávid, Ertsey Katalin, Firtl Mátyás, dr. Gruber Attila és Harangozó Gábor. Az előterjesztők közül is többen jelen vannak, majd amennyiben igény nyílik rá, természetesen szóban az előterjesztést is kiegészíthetik. A Külügyminisztérium képviselőjében pedig köszöntöm Hóvári János helyettes államtitkárt és Makkay Lillát, az illetékes ügyekért felelős főosztály vezetőjét. Azt kérem, hogy az előterjesztéssel kapcsolatban képviselőtársaim, ha gondolják mint előterjesztők, néhány gondolatban egészítsék ki, ezt követően pedig megadnám majd a szót államtitkár úrnak, hogy elmondja a Külügyminisztériumnak a határozati javaslattal kapcsolatos álláspontját. Képviselő asszony, parancsoljon.

Hozzászólások

ERTSEY KATALIN (LMP): Köszönöm szépen, elnök úr. Akkor először én kezdeném, aztán átadnám a szót Gruber képviselőtársamnak, aki terepen szerzett tapasztalatokkal tudja alátámasztani a javaslat hasznát. Ez egy LMP-kezdeményezés volt, és nagyon örülök, hogy a többi pártból is támogatásra talált. Alapvetően arról van szó, hogy bár nagyon kevés az, amit nemzetközi fejlesztésre tud fordítani a kormányzat, de ennek az elköltése sem mindegy. A történet háttere alapvetően magyarországi NGO-któl jön, akik a nemzetközi fejlesztésben próbálnak szakmai segítséget nyújtani a politikusoknak, a HAND Szövetség, illetve ezen belül a DemNet az, akik sokat segítenek ebben nekünk. Attila el fogja mondani, azt hiszem, azokat a tapasztalatokat, amiket ők terepen is szereztek arról, hogy hogyan lehet jól és hogyan lehet kevésbé jól elkölteni azokat a pénzeket, amelyeket

nemzetközi fejlesztésre tudunk szálni. Én magam is dolgoztam ilyen területen, tehát látszik nagyon erősen az, hogy szűkös források idején, ha egy olyan fajta befektetést teszünk egy fejlődő országban, ami fenntarthatóvá teszi magát egy idő után, nem szorul újabb pénzügyi injekciókra, az valódi fejlődést tud elérni. Ha pedig folyó szolgáltatásokra költjük el, az nem annyira hatékony. Körülbelül ez az az irány, amiben szeretnénk mi majd, hogyha ezt tárgysorozatba veszi a Ház, tolni a nemzetközi fejlesztési stratégiát, de egyelőre nyilván csak arról van szó, hogy vegyük tárgysorozatba. Úgyhogy én erre kérném a bizottság tagjait. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük, képviselő asszony. Képviselő Úr!

DR. GRUBER ATTILA (Fidesz): Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Vendégek! Röviden, azt hiszem, hogy az előterjesztésnek az indoklási részében két szót szeretnék kiemelni, egyrészt a hatékonyságot, másrészt az átláthatóságot. Amikor az elmúlt esztendőben jómagam és Firtl Mátyás kollégám, valamint Kaufer Virág kolléganőm a DemNet szervezésében közép-afrikai kirándulást tettünk, a kirándulást idézőjelben, mert azt hiszem, a világ egyik legnagyobb nyomortelepén és néhány kisebb nyomortelepén jártunk, Kiberában, ahol műholdas becslések alapján él olyan 700-900 ezer fő, mindenféle kommunális háttér nélkül, nos akkor döbönt meg az ember, hogy lehet ezeket a pénzeket hatékonyan, és lehet ezeket a pénzeket kevésbé hatékonyan felhasználni. Lengyel fejlesztési példát láttam, és tényleg csak az érzékletesség kedvéért mondom, ahol egy lengyel iskola ilyen pénzekből napelemes energiaforrással tudott egy vidéki iskolának egy teljes számítógépes helyiséget biztosítani, és ott a gyerekek tényleg interneten kommunikáltak a lengyel hasonló korú gyerekekkel, és ezek tulajdonképpen egyfajta ilyen furcsa távbarátságban voltak. Ott voltak kinyomtatva azok az események, amelyek a lengyel iskolában történtek, és amikor ott voltunk, tényleg meggyőződhattünk róla, hogy ezek a gyerekek angolul zseniálisan tudják a világhálót kezelni.

Aztán láttunk magyar példát, ahol ilyen elsőgenerációs, hát enyhén szólva leharcolt számítógépek voltak áram nélkül és internetcsatlakozás nélkül mint egy internetprogram zseniálisan megvalósított részei. Aztán volt durván húszezer vagy több mint húszezer eurós támogatással egy szellemépület, ahol nagy valószínűséggel soha semmi nem történt ilyen fejlesztésben, egy helyi golfpálya úri közönsége esetleg látogathatta, de a szegényeknek ehhez nem sok köze volt, az biztos. Sajnos azt láttuk, hogy a rendelkezésre álló pénzek kevésbé voltak részünkről megalapozott fejlesztésekben megvalósítva, ugyanakkor a civil szféra részéről több olyan árvaházban voltunk, ahol magyar önkéntesek valóban a szegény és árva gyerekek ellátásában, gondozásában vettek részt, meglehetősen mostoha körülmények között. Azt hiszem, hogy ezek a példák is azt mutatják, hogy van még mit javítani, és ezért is támogattuk mi is az LMP-s kezdeményezést, sőt ilyenkor kapok némi támaszt a képviselői munkámhoz, hogy tudunk értelmes dolgokon vitatkozni, értelmes dolgok miatt ezt az előterjesztést, ezt a határozati javaslatot átírni egy-egy frakció kívánsága és kérése alapján, mert a cél az, hogy valóban egy olyan fejlesztési és együttműködési politika legyen nemzetközi szinten, amely Magyarország számára hasznos, és Magyarország imázsát javítja. Éppen ezért javaslom ezt a határozati javaslatot elfogadásra. És még egy apró kitérő, hogy én azt hiszem, hogy érdemes ez alapján továbbgondolni, hogy egy viseigrádi négyekkel együtti harmonizációt egy ilyen fejlesztési együttműködési politikában, hiszen nagy valószínűséggel sem Lengyelországnak, se Csehországnak, se Szlovákiának nem áll korlátlanul pénz ilyen fejlesztésekre, azt hiszem, hogy olyan jól működő projektekbe érdemes lenne nekünk is becsatlakozni, vagy ha mi találunk ilyet, akkor érdemes lenne felhívni erre a figyelmet. Sokkal hatékonyabban és markánsabban tudnánk jelen lenni, különösen az afrikai kontinensen, és természetesen ehhez az időközben működő magyarországi Aveda-csoportnak

a működését is fel lehetne használni, és természetesen, minthogy eddig is, hiszen az afrikai csoportunk igen aktív volt az Aveda szervezésében is, az IPU magyarországi képviselőinek a munkájára is szükségünk van, és azt hiszem, hogy ebben Horváth elnök úr támogatni fog bennünket, mint ahogy az elmúlt időszakban is tette. Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Azon gondolkodom, hogy nagy szeretettel javaslom azt, hogy hallgassuk meg a kormánynak, illetve a Külügyminisztériumnak az álláspontját, és ezt követően pedig lehetőség nyílna arra, hogy képviselőtársaim mind az előterjesztőhöz, mind a jelen lévő kormány, illetve minisztérium képviselőjében jelenlévőkhöz kérdést tegyenek fel, esetleg az adott kérdéssel kapcsolatos véleményüket megfogalmazzák. Tehát én most megadnám a szót az államtitkár úrnak.

Hóvári János helyettes államtitkár reagálása

HÓVÁRI JÁNOS helyettes államtitkár (Külügyminisztérium): Köszönöm, elnök úr. Képviselő Urak, Képviselő Hölgy, Hölgyeim és Uraim!

Üdvözlöm a határozati javaslat benyújtását, annak időzítését. A fejlesztési együttműködés nemzetközi és magyar koordinárendszerének az elmúlt három év során bekövetkezett változásai szükségessé és indokolttá teszik a fejlesztési politikánk tudatos ártértékelését és a szükséges változtatások végrehajtását. Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a határozati javaslat mögött tapasztalható széles körű politikai támogatottságnak. A fokozatos előrelépés és a hosszú távú eredményesség érdekében elengedhetetlen, hogy nemzetközi, fejlesztési tevékenységünk a jelenleginél nagyobb és szélesebb körű társadalmi támogatottságot élvezzen, amiben meghatározó szerepe van a parlamentnek is.

Törekvésünk, hogy a kidolgozandó stratégia megfelelő keretet biztosítson az eredményes és nemzeti érdekeinket is fokozottan szem előtt tartó magyar nemzetközi fejlesztési tevékenység gyakorlati megvalósításához. Célunk, hogy fejlesztési szerepvállalásunk járuljon hozzá külpolitikai és gazdasági céljaink eléréséhez, illetve erősítse Magyarország pozitív nemzetközi megítélését és elfogadottságát.

Magyarország nemzetközi fejlesztési tevékenységét a fejlett donorközösség tagjaként annak elsősorban az ENSZ, az Európai Unió, az OECD jelentette keretei között és szabályai szerint folytatja és vesz részt ezen szervezetek vonatkozó működésének alakításában. Az elmúlt évek nehézségei következtében a nemzetközi donorközösség részéről minden korábbinál egyértelműbb és határozottabb megfogalmazást nyert, hogy az elvárt hosszú távú és látható eredményesség érdekében a támogatások hatékonyabb folyósítására van szükség.

Emellett biztosítani kell az eddigi hagyományos donor, illetve kezdeményezett ország közötti partnerség kibővítését, új fejlesztési szereplők bevonását, feltörekvő donorok, magánszféra, magánalapítványok, s a többi, és ezáltal további fejlesztési erőforrások biztosítását. Kezelnünk kell továbbá a még fejlődő státusú, ám egyre kiterjedtebb nemzetközi fejlesztési tevékenységet folytató, úgynevezett feltörekvő gazdaságok, Brazília, India, Indonézia, Kína, Mexikó, Dél-Afrika fokozott térnyerését, a donorközösségbe történő integrálásuk kérdését. Mindezen kihívások tükrében került sor 2011. november 29. és december 1-je között a dél-korai Busanban a negyedik magas szintű hatékonyság fórum megrendezésére és záródokumentumának elfogadására. Ezen a rendezvényen a magyar kormányt Makkay Lilla főosztályvezető asszonnyal ketten képviseltük.

A konferencia mérföldkönek tekinthető azon folyamatban, amely a támogatások folyósításának és felhasználásának hatékonyabbá tétele érdekében fogalmaz meg és fogad el kötelezettségvállalásokat. Nyilvánvalóvá tette, hogy a fejlődő világ segítségének eddig ismert paradigmája jelentős változás előtt áll. Az egykori gyarmattartó országok által kialakított és a fejlett ipari államok által meghonosított gyakorlat és annak elméleti megalapozása átalakulóban van. Az uralkodó szemléletnek és módszernek a jövőben alkalmazkodniuk kell

az új realitásokhoz, a segélyek csökkenő és az összetett formák, beruházások, kölcsönök, különböző szereplők növekvő súlyához, az eredményesség iránti erősödő igényhez, a hagyományos segélyhatékonysági alapelveket magukra nézve kötelezőnek el nem ismerő, feltörekvő donorok fokozott térnyeréséhez, a fejlődő országok felelősségvállalásának nagyobb szerepéhez.

A nyilatkozat, mármint a busani nyilatkozat elfogadásával a résztvevők megerősítették elkötelezettségüket a segélyhatékonyság alapelveinek érvényre jutása, a fejlesztések céljaival való azonosulás, az átláthatóság, az eredményorientáltság és az inkluzív fejlesztések elsődlegessége, a donor- és partnerországok kölcsönös felelőssége és elszámoltathatósága mellett. Döntöttek arról, hogy 2012 júniusáig a lehető legszélesebb kör bevonásával meg kell állapodni a támogatáshatékonyság érdekében létrejövő, a jelenleginél inkluzívabb, operatívabb és rugalmasabb új globális partnerség kialakításának módjáról. Magyarország aktív részese a támogatáshatékonyság növelését célzó folyamatnak, az alapidokumentumokat a római nyilatkozat, a párizsi nyilatkozat, az akrai akcióterv, a busani záródokumentum megerősítette, elkötelezett végrehajtásuk iránt. Különös jelentősen tulajdonítunk az átláthatóság és ehhez kapcsolódóan az adatszolgáltatás, a donorkoordináció, illetve a partnerközpontúság és a kölcsönös felelősség elvének.

A támogatások előfeltételeként tekintünk a jogállamiság és az emberi jogok tiszteletben tartására, emberi jogi alapú megközelítésre. Az irányelvek magyar gyakorlatba történő átültetése során azonban látni kell, azok következetes végrehajtása, nevezetesen a partnerország kapacitása és használata, a donorkoordináció, közös programhozás és egyéb elemek elsődlegesen a nagy volumenű, több évre programozott segélyek, illetve a fejlődő ország részére nyújtott költségvetési támogatás során nyílik lehetőség, és bír kiemelt jelentőséggel.

A támogatáshatékonysági agenda Magyarország általi végrehajtását jelentős mértékben nehezíti, hogy bilaterális projektjeink, a rendelkezésre álló erőforrások, humán kapacitások és referenciák szűkössége miatt kis volumenűek, és elsősorban technikai segélynyújtás kategóriájába tartoznak.

Ugyanakkor Magyarország hivatalos fejlesztési támogatásának döntő arányát multilaterális csatornákon, azaz tagdíjak, nemzeti alapokhoz történő hozzájárulás folyósítja. Fokozott érdekünk, hogy a nemzetközi szervezetek és intézmények által nyújtott források hasznosítására a legnagyobb hatékonyság és koordináció mellett kerüljön sor. Ezt ezeken a fórumokon tagságunk birtokában érdemben is befolyásolni tudjuk.

A NEFE keretstratégia kidolgozása a KÜM illetékes főosztályánál megkezdődött, azt a civil és szakmai szervezetekkel a társadalmi tanácsadó testület szoros együttműködésében, önökkel való együttműködésben fogjuk véglegesíteni. Köszönöm a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár úr. Még megkérdezném képviselőtársaimat, hogy ki az, aki kérdést fogalmazna meg. *(Nincs jelentkező.)* Engedjék meg, bár nem vagyok annyira járatos a témában, de azért talán némi rálátásom van abban, hogy aktuálisan nem vagyok járatos a témában, hogy azt tapasztaltam az elmúlt években, hogy beszéltünk nemzetközi fejlesztésről, és a legtöbb konferencián, fórumon és a civil szervezetek részéről is legtöbbször az hangzott el, hogy az átláthatatlanság abból adódik, hogy különböző minisztériumok a saját kereteiken belül különítenek el különböző forrásokat, és ezek nincsenek összefoglalva, nincsenek egybegyűjtve, nincsen egy közös koordináció. Igaz, hogy van egy tárcaközi koordináció, de ez nem elegendő ahhoz, hogy ezeket a pénzeket minél átláthatóbban lehessen kezelni. Most egyszerű példa, amit Gruber képviselő úr elmondott, egyik oldalon az oktatási minisztérium vagy az informatikai ügyekért felelős államtitkárság anno kezelte különböző programokat. De tőlük függetlenül kezeltek programokat az egészségügyi minisztérium részéről, tehát igazából, ami eddig egy nagy hiátus, és azt hiszem,

hogy talán az indoklásrészben is ez szerepel az előterjesztők részéről, hogy a keretstratégia egyfajta, tényleg keretet adna annak, hogy összehangoltabbak legyenek ezek a működések. Én annak idején, mikor az Európai Parlamentben megfigyelői feladatokat láttam el, akkor én ennek a bizottságnak voltam a tagja, és elég sok tanulságos tanácskozás és konferencia volt a nemzetközi fejlesztéssel kapcsolatban, és tényleg olyan anomáliák vannak, hogy sok esetben nem oda és nem olyan módon és nem olyan hatékonysággal kerültek ki pénzek akár Magyarországról is, de más országok is idesorolandók, hogy tényleg azt lehetett látni, hogy nem úgy hasznosult, hogy amilyen célokra használták. Illetve Magyarország szempontjából biztos vannak olyan érdekeltségi körök, legyen az akár gazdasági vagy fejlesztési ügyekben, amely mondjuk magyar termékeket, magyar tudást tud megjeleníteni azokban az országokban, amelyekre maga a fejlesztési célzat az irány. Tényleg például vannak olyanok, tudok olyanról, illetve akár Vietnámot vagy az afrikai országokat nézzük, hogy azzal, hogy különböző víztisztító berendezéseket tudtak magyar cégek kivinni, ezzel nemcsak egyfajta segélyprogramot hajtottunk végre, hanem tulajdonképpen elindítottuk esetleg egy piacon való megjelenésben azokat a cégeket, akik ilyen jellegű termékeket tudnak előállítani vagy részt tudnak venni a víztisztításban, részt tudnak venni kórházak vagy akár gyógyszerellátás fejlesztésében.

Tehát én azt látom, hogy egyik oldalon beszélhetünk segélypolitikáról, beszélhetünk arról, hogy fejlesztjük, és segítjük a fejlesztéseket, a másik oldalon azért ezek nagyon keményen, ha jól csinálja egy-egy ország, és nagyon sok országnak ez az érdekeltsége, akkor adott esetben a saját gazdasági szereplői is egyfajta lehetőséghez juthatnak. Tehát azért ebben nagyon komoly érdekek, nemzeti és akár gazdasági érdekek is lehetségesek hogy megjelenjenek.

Nem szaporítanám a szót, egyrészt személy szerint is egyetértek azzal, hogy elinduljon az a folyamat, amely arról szól, hogy tényleg kell egy keretstratégia, ezt a lehető legszélesebb körben kell megvitatni. Tehát gondolom, ez a munkában azt is fogja jelenteni, hogy adott esetben a kormányzati gazdasági szereplőkön túl az NGO-knak nagyon komoly véleményezési és megjelenési teret és terepet kell adni, hiszen én is jómagam, hogyha olyan helyen jártam, ahol az életnek a nehezebbik valósága volt, illetve sok esetben azt lehet mondani, hogy a szörnyűbb valósága volt, akkor nagyon sokszor önkéntesekkel találkozáva azt tapasztaltam, hogy nagyon sokan dolgoznak olyan civil szervezeteknél, segélyszervezeteknél, akiknek a munkája nélkül el sem tudnánk képzelni, hogy milyen állapotok lennének, és még így sem azt látni, hogy minden megoldódik, vagy egyáltalán a szükségleteknek, a minimális életfeltételeknek a karbantartásában, megtartásában játszanak nagyon fontos szerepet. Tehát egyrészt ezt támogatjuk, és természetesen, mivel képviselőtársaim, frakciótársaim közül is vannak, akik részesei ennek az előterjesztésnek, támogatni fogjuk ezt a tárgysorozatba-vételt.

Gyöngyösi alelnök úr jelezte, hogy szeretne szólni. Megadom a szót, és természetesen Harangozó Gábor mint az előterjesztők egyike, őt követően majd hozzászól.

GYÖNGYÖSI MÁRTON (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönjük szépen, elnök úr, és köszönjük szépen a tájékoztatást helyettes államtitkár úrnak, hiszen mi, a Jobbik is mélységesen egyetért ennek az NEFE-nek a fontosságával, csak az volt az egyik alapvető kritikánk ezzel a határozati javaslattal kapcsolatban, hogy egy olyan feltételes módban íródott, és próbálta vizionálni, hogy mi fog történni a busani konferencián, ennél mi sokkal fontosabbnak tartottuk volna azt, hogy először várjuk meg, hogy mi van a konferencián, nézzük meg, hogy milyen határozatok, nyilatkozatok születnek, és ennek tükrében próbáljuk meg a magyar fejlesztéssel kapcsolatos stratégiát ennek alapján megtárgyalni, és ennek alapján egy határozati javaslattal előrelendíteni ennek a kérdésnek a gyakorlati kivitelezését.

Mi nagyon fontosnak tartjuk ezt a határozati javaslatot, és pont ezért szeretném itt a három kérdéssel kapcsolatban megfogalmazni a Jobbik véleményét, és ezzel talán indokolni

is, hogy miért nem csatlakoztunk hozzá. Ugye a határozat felhívja arra a figyelmet, hogy a busani konferenciának a határozatait építsük be a hazai gyakorlatba. Nekem, bár nem vagyok én sem a terület szakértője, és nem mélyedtem el túlságosan a busani konferenciának a jegyzőkönyvében, de talán államtitkár úrnak az előadásából is azt véltem felfedezni, hogy talán az általános irány tekintetében és tartalom tekintetében, ami a NEFE-vel és annak a gyakorlati átültetésével és a céljaival kapcsolatos, nem hiszem, hogy egy olyan nagyon nagy áttörő vagy forradalmi változás lépett volna életbe, ami úgy általában véve a stratégiának az átgondolását indokolná. A határozati javaslat egy fejlesztési keretstratégia megalkotására hív fel 2012. december 31-ig, a mi meglátásunk szerint nem stratégiára van szükség, vagy hát arra is, az sem árt, de talán, ami a legfontosabb, és ez kimaradt a határozati javaslatból, az egy olyan törvény megalkotása, amelyik a fejlesztési pénzekkel kapcsolatos felhasználást, az elköltés módját, a feltételrendszert, a források felhasználását rögzíti, hiszen ez egy teljesen átláthatatlan, nem transzparens módon történik idáig, vagy történt idáig, ez volt az általános gyakorlat, nagyon jó lenne, hogyha ehhez képest egy elmozdulás lenne, ezt nem stratégia szintjén, meg szólamok szintjén szokták rögzíteni, hanem törvény szintjén. Mi ezt hiányoltuk, és ebben természetesen lehetne rögzíteni a prioritásokat is.

Hát hogyha ez már megvan, tehát megvan a törvényi szint, akkor feleslegessé válik a harmadik pont, ami a Külügyi bizottság előtti beszámolókat jelentené. Tehát onnantól törvényes kerete lenne a fejlesztési pénzek felhasználásának, és onnantól kezdve az egész átlátható, beleilleszkedne az egész jogrendbe.

A Jobbik szerint azok a problémák, amelyeket a NEFE irányoz, azoknak két fő csapása van, a klímaváltozás és a népességrobbanással kapcsolatos problémák, amiket a fiatal nők középfokú oktatásával, családtervezéssel, tudatos gyermekvállalás előmozdításával, fogamzásgátló eszközök hozzáféréssel, és a többi, lehet véleményünk szerint a legjobban orvosolni, és a gyakorlatban orvosolni.

Ugyanakkor az egyik olyan célkitűzését ennek a határozatnak, ami Magyarországot egy befizető országgá tenné, ez véleményünk szerint nem feltétlenül a legjobb célkitűzés, bár ez is fontos, de sokkal jobban szeretnénk, hogyha Magyarország egy olyan aktív szereplője lenne ennek az egész NEFE-programnak, amelyben a civil szervezetek bevonásával, akár egyházak bevonásával hasznos programok keretében tudnánk aktív szereplőivé válni a NEFE-programnak. A Jobbik részéről egyébként ezeket a célkitűzéseket, amelyeket említettem, főleg a klímaváltozással és népességrobbanással kapcsolatos elképzeléseit a 2012. évi költségvetés vitája során Bödecs Barna képviselőtársam tett egy módosító javaslatot 712 millió forint erejéig, amely ebben a témakörben előremozdította volna a fejlesztéssel kapcsolatos kérdéskört, amit bár a többség elutasított a parlamentben, de örömmel láttuk azt, hogy Rogán Antal képviselőtársam egy módosító javaslatot tett már a részletes folyamán, egy 806 millió forintos keret erejéig, amiben a NEFE-t összekapcsolta a klímavédelemmel, és ezzel egy nagyon tekintélyes összeg áll 2012-ben az ország rendelkezésére, amivel csatlakozhat ehhez a programhoz, és amit ésszerűen elkölthet. De ugyanakkor jelezném, hogy még az idei évben is közel kétfélmillió eurós összeg rendelkezésre áll, ami elköltésre, legalábbis tudomásom szerint, kétfélmillió eurós összeg az idei keretből nem került még elköltésre.

A Jobbik mindezen kritikái észrevételei mellett ezt a határozati javaslatot nagyon fontosnak tartja, és természetesen a tárgysorozatba-vételt támogatni tudjuk, és hogyha ezeket a módosítókat sikerül valamilyen módon beépítenünk a tervezetbe, akkor azt támogatni is tudjuk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, alelnök úr. Engedje meg, abszolút nem akarok vitatkozni, de most a tárgysorozatba-vételt támogatja, ezt követően pedig le fogjuk folytatni a megfelelő vitát a plenárison, illetve a határozati javaslathoz tartozó vitát és egyeztetéseket, és én igazából azt tartom ma fontosnak, hogy egyáltalán deklaráljuk azt, hogy egy keretstratégiát,

egy stratégiai keretet alkotunk meg. Én bízom abban, hogy ennek a stratégiának része lesz majd az is, hogy előbb-utóbb ezzel kapcsolatban egy törvényt is össze kell rendezni. Köszönöm szépen.

Köszönjük, hogy a távolmaradásnak az indoklása kapcsán mégis csak a tárgysorozatba-vételt támogatják, és megadnám Harangozó képviselő úrnak is a szót.

HARANGOZÓ GÁBOR (MSZP): Köszönöm szépen, elnök úr. Először is szeretném üdvözölni ezt az egyetértést, úgy látom, gyakorlatilag minden politikai párt támogatja ezt az előterjesztést.

Alapvetően egyetérték az elnök úrral, két szempontból is nagyon fontos. Egyrészt a mai gazdaságpolitikai, világgazdasági események azt bizonyítják, hogy ez a fajta világtrend, ami kialakult, ez a globalizáción belül meglévő egyenlőtlenségek, ezek teljesen fenntarthatatlan fejlődési pályát rajzoltak ki, és a fejlesztési források, az, hogy a fejlettebb országok járuljanak hozzá a fejlődő országok fejlesztéséhez, és ezt koordináltabban és hatékonyabban tegyék meg ez elkerülhetlenné vált, hiszen nemcsak országon belüli fejlettségi különbségek okoznak ma már súlyos problémákat, hanem tényleg így, a globális viszonyok között a nemzetközi fejlődési különbségek is fenntarthatatlanná teszik a jelenlegi rendszert. Látjuk azt, hogy a migrációs nyomás milyen problémákat okoz Európában, már csak ezért is egy lényegesen hatékonyabb fejlesztési együttműködésben Európa abszolút érdekelt.

De érdekelt azért is, és ha megengedik, egy picit jobban koncentrálok Afrikára, mert hosszú távon az európai versenyképesség megőrzésének is szerintem alapvető kulcseleme az, hogy Európa partnereket találjon abban, globális partnereket, hogy a versenyképességét, gazdasági szerepét erősíteni tudja, és ebben az afrikai kontinenssel való együttműködés, Európa meghatározó szerepének a megtartása kifejezetten fontos, és hát ebben is egy, a mainál lényegesen hatékonyabb fejlesztési, európai szintű együttműködésre is és az országon belüli forráskoordinációra is szükség van.

Egyetérték azzal, hogy ami a hatékonyság jobb biztosítását jelenti, végső soron majd egy fejlesztési törvény elfogadása lehet az ideális megoldás, de amit ez a határozati javaslat kezdeményezett, hogyha már ez megvalósul, az is egy fontos előrelépés, úgyhogy én kifejezetten örülök annak, hogy ebbe van támogatás.

Magyarországnak azért is érdeke, hogy a fejlesztésekben hatékonyabban legyünk ott, merthogy egyébként ezeket a pénzeket el lehet költeni arra is, hogy csak a nemzetközi kötelezettségvállalásainkba, multinacionális alapokba befizettünk, részt vegyünk, de el lehet költeni arra is, hogy hazai kis- és középvállalkozásokat hatékonyan piachoz juttassunk. Számos olyan afrikai országból jött kezdeményezés jutott el az afrikai baráti tagozathoz is, aminek az a lényege, hogy az afrikai országok jelentős része szeretne úgy fejlődni, előremenni, hogy a korábbi gyarmatosító országok segítségével, köszönik szépen, már elégük volt, mert nem szeretnék, hogyha az ő befolyásuk tovább növekedne, kísérleteztek Kínával is, de a kínai segítségről kiderült, hogy az leginkább egy új gyarmatosítást hozna az ő országuk számára, és keresnek olyan partnereket, akiknek nincsenek ilyen ambíciói, tehát olyan európai partnereket, akik mind a két oldalnak előnyös fejlesztési együttműködésekben érdekeltek, és Magyarországot kifejezetten egy ilyen partnernek tartják.

Úgyhogy én amellet, hogy általában a fejlesztési koordinációról készüljön stratégia, amellet azt is fontosnak tartanám, hogy az ilyen kiemelt célország vagy országcsoport tekintetében is mint például az afrikai kontinens országai, készüljön el egy Afrika-stratégia. Tudom, hogy a Külügyminisztérium már régóta dolgozik ezen, csak jó lenne, hogyha ez minél hamarabb elkészülne, és össze lehetne ezt kapcsolni a fejlesztési stratégiával is, mert ezen a téren nekünk van keresnivalónk, és meggyőződésem, hogyha a fejlesztési források kapcsán elindul egy bizalomépítés, elindulnak gazdasági kapcsolatok, akkor utána már a

fejlesztési források nélküli direkt gazdasági kapcsolatok is jól fejleszthetőek lennének. Persze ehhez mondjuk az sem ártana, ha a diplomáciai képviselőinket is legalább nem csökkentenénk, de mondjuk olyan nagy országok tekintetében mint Nigéria, esetleg újra lehetne nyitni, hiszen például pont Nigéria tekintetében akár a vízumbevételekből fenntartható lenne valamilyen fajta képviselő is.

Végezetül csak annyival szeretnék a busani rendezvényről még szólni, hogy többszöri kérés és mindenféle diplomáciai csatornán is megerősített kérés jutott el Magyarországhoz, hogy ez a konferencia elsősorban képviselőknek, parlamenti képviselőknek lett szervezve, hiszen úgy próbálják a demokratikus felügyeletét és folyamatát is erősíteni a fejlesztési források átláthatóságának, hogy a parlamenteket minél jobban ebbe bevonják, és volt olyan kérés is, hogy Magyarországról legalább három képviselő kijutását segítsük, hogy direktbe is, ebben a network-ben is részt tudjanak venni, és hát itt sajnálattal szeretném megjegyezni, hogy ez úgy tűnik, hogy nem sikerült. Jó lenne, hogyha a jövőben van ilyen, akkor ebben nagyobb támogatást kapna a parlament. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Tehát most már úgy látom, hogy körbejártuk többször is ezt a témát, még egy megjegyzést engedjen meg Gyöngyösi alelnök úr, én itt azért a harmadik ponthoz azért ragaszkodnék. Személy szerint a Külügyi bizottság nyomon kövesse ezeket az ügyeket, hiszen ez mind az Európai Parlamentben, mind általában véve a nemzetközi fejlesztési ügyek - bármelyik parlamentet nézzük - szorosan vagy áttételesen a külügyi bizottságokhoz kapcsolódnak, illetve egyfajta külügyi tevékenységet jelentenek. Ez így van az Európai Parlamentben is és a Nemzetközi Fejlesztési és Együttműködési Bizottságban. Tehát én azért ezt a pontot fontosnak tartanám, kicsit önös érdekből is.

Másrészt pedig tényleg azt gondolom, hogy egy konszenzus kezd kialakulni, és szerintem lassan rátérhetnénk a döntéshozatalra is. Természetesen az Interparlamentáris Unió nagyon fontos szerepére tekintettel Horváth János elnök úrnak adnám meg a szót.

DR. HORVÁTH JÁNOS (Fidesz): Köszönet, elnök úr. Úgyis mint az Interparlamentáris Unió elnöke mondom, hogy jó dolog ez, és az IPU parlamenti diplomácia eszköze hatékony lehet, lesz. Ezt nem is emlegetném tovább, ugyanis van egy másik oldalról való hozzájárulásom a témához. Úgy, ahogy képviselőtársaim emlegették, hogy nem szakértői a témának, én az vagyok. Én az 1960-as években erről doktori disszertációt írtam a Columbiai Egyetemen, számon könyvem és talán száz tanulmányom jelent meg, nemzetközi segélydolgozatokban. Nem ezt kívánom most ismertetni, hanem azt, hogy emlékeztetem magunkat, képviselőtársaim, hogy ennek a témának van komoly irodalma és tudománya, tehát nem kell feltalálnunk a spanyolviaszt, és nem is kell olyan, néha politikailag sikamlós terepeken járkálni az ügyben. Olyan témákra kellene majd, szükséges lesz vigyázni, hogy a hatékonyság hogy mérődik. A hatékonyság úgy mérődik-e, hogy mennyi segítség következik abból az erőfeszítésből, ami eljut oda, vagy azt is beleszámítjuk, hogy a donornak milyen visszahatás keletkezik ebből. Említették képviselőtársaink, hogy olyan személyes vagy kereskedelmi vagy más kapcsolatok jöhetnek létre, hogy emberek ismerik egymást, hogy aztán más is lesz belőle mint segély.

Erre ugyancsak nagyon érdekes tapasztalatok vannak, ahogy Harangozó képviselő úr említette, a kínaiak ebben igen melléfogtak. A kínai programok a '70-es években úgy mentek, hogy elment 3-4 ezer kínai, ott létesítettek egy telepet, például Szudánban, és senkivel nem érintkeztek a városban a néppel, és felépítettek valamit, egy erőművet, és hazamentek. Ebből kifolyólag lett egy erőmű, ez egy jó dolog, de azt, ahogy azt kezelték, annak olyan mellékhatásai voltak arra az országra és a többiekre, hogy valamiféle arrogancia vagy felsőbbrendűség... Nos, nem részletezem ezeket csupán példának mondtam, hogy amikor

ezzel foglalkozunk, a minisztériumnak is, az Országgyűlésnek is, az IPU-nak is jó lesz, hogyha a meglévő tudást, irodalmat, tapasztalatot használjuk, mert az létezik. Köszönöm.

Határozathozatal

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr, képviselő úr. Nincs más hátra minthogy döntsünk a határozati javaslat tárgysorozatba-vételéről. Kérdezem a tisztelt bizottságot, hogy ki támogatja a H/5101-es számú határozati javaslat tárgysorozatba-vételét. *(Szavazás.)* A bizottság egyhangúlag támogatta. Nagyon szépen köszönjük, és engedjék meg, államtitkár úr, hogy jelezzem azt is, hogy meg fogom kérdezni a bizottságunkon belül, hogy kik azok, akik ezzel a kérdéssel, a keretstratégiával kiemelten szeretnének foglalkozni, és ezeknek a képviselőknek a nevét eljuttatjuk önhöz, hogy esetleg konferenciákra, rendezvényekre akár célzottan is el tudják küldeni a meghívásaikat.

Még egyszer szavazunk, miután a tárgysorozatba-vételről döntöttünk, az általános vitára való alkalmasságról is döntenünk kell. Tehát kérdezem a tisztelt bizottságot, hogy ki támogatja az általános vitára való alkalmasságát a javaslatnak. *(Szavazás.)* Egyhangúlag támogatta a bizottság. Köszönöm szépen. Előadót is állítunk. Ha valaki szeretne előadóként bizottsági véleményt elmondani... Nem szükséges. Ki az, aki támogatja Harangozó képviselőtársunkat ebben? *(Szavazás.)* A bizottság egyhangúlag támogatta a képviselő urat, hogy a bizottság álláspontját elmondja az ügyvel kapcsolatban. Államtitkár úr még jelzi, hogy mondana néhány gondolatot.

HÓVÁRI JÁNOS helyettes államtitkár (Külügyminisztérium): Elnök úr, itt nagyon sok minden felvetődött, amire idő hiányában nem nagyon tudunk válaszolni. Mi a Külügyminisztérium részéről az elmúlt másfél évben, mióta Makkay Lilla főosztályvezető asszonnyal irányítjuk ezt a politikát, arra törekedtünk, hogy átlássuk a nemzetközi fejlesztési együttműködés mögött lévő különféle célokat, gyakorlatokat. Ez egy külön tudományos szakterület, Magyarországon már van egy-két kutató, aki ezzel foglalkozik. Mi leginkább arra törekedtünk az elmúlt másfél évben, hogy mindazok a befizetések, amelyek kötelezettségvállalásból adódnak, és a magyar NEFE-befizetéseknek legalább a 80, de inkább 90 százaléka az ilyen jellegű kötelezettségvállalás, a Világbanknak történő befizetés, az ENSZ különböző alapjaiba való befizetések, az Európai Unió Nemzetközi Fejlesztési Együttműködési Alapjába való hozzájárulás, és mi arra törekedtünk, hogy ezekbe a rendszerekbe mindazokat a szempontokat, amelyek Magyarországnak a helyéből vagy a magyar gondolkozásból következnek, azokat képviseljük.

A másik probléma az, hogy az a kétoldalú NEFE-összeg, amit fel tudunk használni, az nagyon kicsi, közép-európai összehasonlításban is rendkívül alacsony, és ez mondjuk a tavalyi évben körülbelül 23 milliárd forint volt, a különböző központi befizetésekkel, ezen belül a kétoldalú formában felhasznált összeg, beleértve az Afganisztánban felhasználtakat, 200 millió forint. Úgyhogy el lehet képzelni, hogy ezzel az összeggel tulajdonképpen túl sok nagyon markáns NEFE-politikát nem lehetett vinni. A NEFE körül van egy nagy statisztikai rendszer, annak főosztályvezető asszony a nagy szakértője, úgyhogy én úgy gondolom, hogy nagyon sok mindenről kellene beszélni, és ez a folyamat, amit elindítottunk, ez tulajdonképpen erről szól. A magyar külpolitikának azért kell egy megfelelő NEFE-stratégiát kialakítania, és ezen egyébként dolgozunk, mert a magyar külpolitikának a globális érzékenységet erősíteni kívánjuk, és a globális érzékenység erősítése azt is jelenti, hogy különböző szempontok alapján a világban mutatkozó olyan jelenségek, amelyeknek kedvezőtlen kihatásai vannak a mi életünkre vagy a nyugati világra vagy a világ bármely részére, azoknak a megoldásában szerepet vállaljunk, és azt az elkötelezettségünket, hogy a millenniumi fejlesztési célok végrehajtását, ami arról szólna, hogy a világszegénységet csökkentjük, abba legyen egy bizonyos magyar szerepvállalás, és a Busan tulajdonképpen egy

folyamatban volt egy állomás, nem volt áttörés, természetesen, de fontos volt az, hogy megmaradt a nemzetközi fejlesztési együttműködés melletti nemzetközi elkötelezettség, mindenkinek egyértelmű, hogy a fő problémákról egyeztetni kell, a különböző szempontokból egy közös rendszert kell kialakítani. Úgyhogy ezt szerettem volna még hozzátenni. Sok mondandónk lenne, de úgy látom, hogy itt a következő programpontra várnak már, és akkor én most itt lezárnám. Amennyiben van igény további részletekre, szívesen átadom a szót Makkay Lilla főosztályvezető asszonynak.

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár úr. A tárgysorozatba-vételről döntöttünk, úgyis le fogjuk folytatni a következő szakmai eszmecserét és a vitát a jövőben, tehát ehhez is szívesen fogjuk önöket invitálni. Tudom azt, hogy főosztályvezető asszony elég régóta ennek a szakterületnek a kiváló ismerője. Ezt a vitát most már lezártuk, természetesen a következő feladatállomásokon számítunk önökre, és az önökkel való egyeztetés, vita kapcsán fogjuk tudni alakítani a későbbi feladatainkat is. Köszönöm szépen, államtitkár úr és főosztályvezető asszony, hogy időt szakítottak ránk, és további szép napot kívánok.

Tájékoztató az oroszországi parlamenti választásokról

Térjünk rá a második napirendi pontunkra. Ehhez a ponthoz nagy tisztelettel köszöntöm Sztáray államtitkár urat és Keskeny Ernő volt nagykövet urat, aki kifejezetten az orosz ügyekért felelős szakértő. Oroszországi választások és az elmúlt napok, hetek történéseiről kérnénk szépen egy tájékoztatást. Ezt követően véleményt és eszmét fogunk cserélni. Önöké a szó!

Sztáray Péter szóbeli tájékoztatója

SZTÁRAY PÉTER helyettes államtitkár (Külügyminisztérium): Köszönöm, elnök úr. Tisztelt Alelnök Urak! Tisztelt Bizottság! Valóban a téma nagyon releváns, és azt gondolom, hogy hasznos, hogyha ebben a körben is szót váltunk arról, hogy mi történt Oroszországban december 4-én, illetve ennek milyen hatásai lehetnek Oroszország belső viszonyaira.

ELNÖK: Bocsánat, államtitkár úr. Egy rövid kérdésem lenne, hogy a sajtó részéről van-e itt valaki. *(Nincs jelentkező.)* Nem. Köszönöm szépen.

SZTÁRAY PÉTER helyettes államtitkár (Külügyminisztérium): Köszönöm. Ez egy lényeges szempont lehet adott esetben. Talán jobb is, hogyha ezt a kérdést zárt körben vitatjuk meg, méghozzá azért gondolom, hogy jó, mert vannak bizonyos érzékeny részek, amiket nem feltétlenül kell talán kitergetni. Azt szeretném kérdezni, hogy ez zárt ülésnek tekinthető ebben a formában vagy ...?

ELNÖK: Ha kéri, akkor lehet. Javasolnám, hogyha nincs itt sajtóképviselő, akkor ez egy ügyrendi javaslat lehet. Kérdezem képviselőtársaimtól, hogy zárt ülés keretében beszéljünk-e az oroszországi fejleményekről. Ha a zárt ülést lefolytatjuk, egy a lényeg, hogy a sajtójelenlétet ki tudjuk zárni, így a pártok és frakciók részéről szakértők ... *(Mátis Kornél, a bizottság munkatársa: Bocsánat, ha eldöntik, hogy zárt ülés, akkor egy új gyorsíró kell kérnünk.)* Akkor most megbonyolítjuk a helyzetet államtitkár úr, de egy öt perc szünetre lenne szükség.

SZTÁRAY PÉTER helyettes államtitkár (Külügyminisztérium): Nem akartam túlzott várakozásokat gerjeszteni. *(Derültség.)*

ELNÖK: Jó, ha eldöntjük, hogy zárt ülés, akkor öt perc technikai szünet lesz, hogy ennek az ügyeit lerendezzük, hiszen ennek meg kell teremteni a körülményeit is. Államtitkár Úr!

SZTÁRAY PÉTER helyettes államtitkár (Külügyminisztérium): Elnök úr, hogyha egyébként sincs itt sajtóképviselő, én ezt el tudom úgy mondani, hogy tartalmas legyen.

ELNÖK: Egyetértek, akkor maradjunk ebben a körben, ne bonyolítsuk túl a dolgot, kezdjünk hozzá, államtitkár úr.

SZTÁRAY PÉTER helyettes államtitkár (Külügyminisztérium): Köszönöm szépen. Tehát az oroszországi választások mindig nagy hatással vannak nemcsak Oroszországra, hanem a régióra is globálisan, ezért gondolom, hogy ez egy fontos téma, hogy megvitassuk.

A legérdekesebb jellegzetessége ennek a mostani választásnak az, hogy tulajdonképpen a várakozásokkal ellentétben a hatalmi párt, tehát az egységes oroszországi párt sokkal gyengébben szerepelt. Az eredmények közismertek, azt látjuk, hogy 49 százalékot kapott a párt, megvan az abszolút többségük, viszont nincsen kétharmados többségük, ami némiképp egy új helyzetet fog okozni a most felálló új törvényhozásban.

A sajtó rendkívüli figyelmet szentel bizonyos, azóta bekövetkezett eseményeknek, ezért azt gondolom, hogy ezeket el kell helyezni a megfelelő helyükön. Tehát láttuk, hogy az EBESZ-misszió vezetője már elkészített egy előzetes jelentést, ennek azért a legfontosabb megállapítása az, hogy komolyabb incidens nélkül zajlott le az oroszországi választás. Ez nem jelenti azt, hogy ne lettek volna problémák akár az előkészítés, a kampányidőszakban, akár a szavazás kapcsán, illetve utána a beadványok elbírálása tekintetében, de összességében azt kell hogy mondjuk, hogy ez a választás azért nagyjából és egészében rendben zajlott le.

Elindult egy érdekes folyamat, látszik, hogy korábban nem látott formában tüntetések kezdődtek a választást követően, ami a demokratikus folyamatok szempontjából tulajdonképpen biztatónak is vehető. Ezeknek az a jellegzetessége a korábbiakhoz képest, hogy a szerveződésük nagyon hasonlít a különböző, mostanában lezajlott társadalmi változásokat előkészítő folyamatokhoz, ugyanazokat az eszközöket használják. Tehát egy új generáció, amely felnőtt, internetes eszközökkel dolgozik, és pillanatok alatt meg tudja szervezni magát, és meg tud jelenni nagy tömegben közterületeken. Érdekes volt a hatalom reakciója, mert összességében nagyon rendezetten és kulturáltan kezelték ezeket a tömegdemonstrációkat, ami szintén biztató jelként értékelhető. Nagy számú embert tudtak megmozgatni, és valóban politikai követeléseket fogalmaztak meg. A korábbi tüntetések inkább ilyen gazdasági és egyéb partikulárisabb érdekek mentén fogalmazták meg a követeléseket, most kifejezetten a demokráciával és általában az oroszországi fejleményekkel kapcsolatban fogalmaztak meg kifogásokat.

Még egy érdekes szempont, hogy a televíziós csatornák, az országosak is nagy figyelmet fordítottak és nagy terjedelemben tudósítottak ezekről az eseményekről viszonylag kiegyensúlyozott formában. Le kell szögezni, hogy nincsen színes forradalom Oroszországban, tehát erről szó sincs, de van egyfajta új megjelenése a társadalmi igényeknek.

Amit érdemes még elmondani röviden: mi úgy látjuk, hogy ez a mostani választás érdemben nem fogja befolyásolni a március 4-re kiírt elnökválasztásokat. Itt a szakértők túlnyomó többsége, ha nem mindegyik, azt prognosztizálja, hogy Putyin, jelenlegi miniszterelnök, volt elnök megnyeri ezt a választást. Tehát ez a munkahipotézise a nemzetközi közösségnek, és ennek alapján vizsgálja az eseményeket.

Meg kell azonban jegyezni, hogy az előzetes várakozásokhoz képest gyengébben szerepelt az Egységes Oroszország Párt, és ennek hatása van arra, hogy milyen taktikát,

stratégiát fog követni Putyin miniszterelnök a választási kampányban. Látható az is, hogy nem kezdték meg rögtön, a parlamenti választás után az elnökválasztási kampányt, hanem most van egy kis gondolkodás, láthatóan van egy elbizonytalanodás is, aminek a következménye valószínűleg az lesz, hogy új elemeket visznek majd bele a kampányba, mert nem engedhető meg Putyin számára az, hogy túlságosan gyengén vagy épphogy csak többséget szerezve tudjon győzni az elnökválasztáson.

A nemzetközi közvélemény figyelmét nagyon foglalkoztatta az, hogy milyen bírálatok hangzottak el, és ezzel Oroszországnak foglalkoznia kell, tehát az, hogy az EBESZ ODIHR megfogalmazott bizonyos fenntartásokat a választás menetével kapcsolatban, az, hogy Clinton külügyminiszter elég markánsan fogalmazott meg fenntartásokat és Ashton főképviselő is, emellett nem lehet elmenni.

Putyin miniszterelnök most, hogyha megnyeri ezt a következő választást, akkor úgy gondolom, hogy nem egy tandemben fog zajlani ez a hatalomgyakorlás, hanem egy újfajta vagy esetleg egy visszatérés a korábbi Putyin-elnökséghez, egy ilyen formájú hatalomgyakorlásra számíthatunk.

A külpolitikában a kampány fog némi torzulásokat okozni, már láthattuk azt is, hogy például rakétavédelmi kérdésben Medvegyev elnök egy elég markáns nyilatkozatot tett néhány hete. Ezt a NATO és az EU-országok úgy fogadják, hogy beleszámolják azt, hogy kampányidőszak van, és arra várnak, hogyha lezajlik az elnökválasztás is, akkor vajon milyen tartalmi hozzáállást fog mutatni az új orosz vezetés. Ennek igen komoly jelentősége van, hiszen májusban NATO-csúcs lesz, ahova még kérdéses, hogy lesz-e NATO-Oroszország tanácsülés, és hogy a rakétavédelem ügyében mi történik.

A kétoldalú kapcsolatokban nem számítunk lényeges változásra. Se a parlamenti választás, de a leendő elnökválasztás kapcsán. Itt a magyar külpolitika arra törekszik, hogy egy két fő elemből álló megközelítést alkalmazzon. Egyrészt van egy értékalap és van egy érdekalap is, és ennek a kettőnek az összjátékából, az összehangolásából próbálunk egy konstruktív kapcsolatot kialakítani Oroszországgal. Azt gondolom, hogy ez pillanatnyilag egy sikeres tevékenység, amit folytatunk e téren, és a választások után is, úgy gondolom, hogy ez a fajta két elemből összeálló magyar bilaterális és multilaterális megközelítés Oroszország kapcsán működőképes lesz. Az értékalapú részét a szövetségi rendszer, az európai uniós tagság határozza meg, az érdekalapút pedig a kétoldalú kapcsolatokban jelentkező konkrét projektek, konkrét együttműködési formák. Ez egyébként orosz részről is elismerést vált ki, és ilyen értelemben ennek a folytatását szándékozzuk.

Ha megengedik, én ezzel be is fejezném. Azt hiszem a leglényegesebb elemet kiemeltem. Hogyha további információra van szükség, természetesen írásban is tudunk ilyennel szolgálni. Még bemutatom Keskeny Ernő főosztályvezető miniszteri biztos urat, aki itt van az oldalamon. Valódi Oroszország-szakértő szemben velem, úgyhogy ha olyan kérdés van, akkor ő is szívesen beszél, illetve Szeles Cecília kolléganőm, aki pedig választási megfigyelőként jelen volt a helyszínen is, és vannak személyes tapasztalatai is. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen, államtitkár úr. Pontosan ezért is tartom fontosnak, hogy erről a kérdéstről beszéljünk, hiszen ez a választás most Oroszországban nem egyfordulós, hiszen márciusban követni fogja az igazi második forduló, hogy az elnök személyére mennyien, hogyan és milyen arányban fognak szavazni, és most ugye az előjelek amik erre utalnak, szeptemberi mérések alapján még az Egységes Oroszország 55 százalékot tudhatott magának a szavazatokból. Ami változás volt, az az alapvető passzivitás a választási részvételben, egyfajta – mondhatjuk úgy, hogy – bizonyos fajta kiábrándultság, amit ki lehet olvasni ezekből a számokból. És nagy-nagy erőfeszítések is kellettek ahhoz, hogy alapvetően ezek a részvételi arányok stabilabbak legyenek. Másrészt pedig ez egy előmérése a tavaszi

elnökválasztásnak, és ahogy államtitkár úr is mondta, valószínűleg azért van most egyfajta csend az orosz kormányzatnál, csendesebb kicsit maga a kormányzati működés, most nem a demonstrációkról beszélek, hiszen a demonstrációk és a mozgalmak világa most elég hangos, feltűnően, tehát szokatlanul hangos és erőteljes, hiszen ez nem volt jellemző a '90-es évek közepe óta Oroszországra, hogy ilyen komoly demonstrációk legyenek. Én úgy gondolom, hogy mindenképpen fontos, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozzunk, és adott esetben folytassuk ezt az együttgondolkodást a február-márciusi időszakban és az elnökválasztás előtt vagy azt követően. Hiszen fontos látnunk azt, hogy mi zajlik Oroszországban, és nagy kérdőjeleket fog felvetni az, hogy Putyin mennyire tudja erősíteni, hogy a mostani választásokhoz képest mennyire fogja tudni kihívóival szemben, hiszen egyre többen jelentkeznek kihívóként az elnökválasztáson, velük szemben azt a fajta többséget, ami eddig mindig is a támogatást, illetve az erőt adta a putyini politikához. Legyen az külpolitika, gazdaságpolitika vagy belpolitikai kérdések.

Kérdezem képviselőtársaimat, hogy a tájékoztatóval kapcsolatban kinek van kérdése, véleménye. Képviselő úr, parancsoljon!

Kérdések, észrevételek

VONA GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen. Én is nagyon örülök, hogy erről a kérdéstről beszéltünk és egyáltalán bármikor, hogyha Oroszországhoz fűződő viszonyunkkal a Külügyi bizottság foglalkozik. Nagyon rövid leszek. Én azt érzem egy picit, hogy itt a választási eredmény és a választási eredményt követő tiltakozásokkal kapcsolatban van egy, nemzetközi szinten, de Magyarországon is érezhető túlértékelése az eseményeknek. Én azt gondolom. Kicsit olyan mint amikor a hitelminősítő intézetek negatív kilátásokat fogalmaznak meg, hogy aktuális legyenek, és ezek önbeteljesítő jóslatként valóban elindíthatnak akár negatív folyamatokat is. Nem akarok nyilvánvalóan számháborúba belemenni, de az a tüntetés, ami ott megtörtént, azért szembesítsük saját magunkat azokkal az arányokkal, hogy nemrégiben itt Budapesten Orbán Viktor miniszterelnök ellen többen tiltakoztak egy 15-öd akkora országban mint most Moszkvában. Tehát én ezt a választások utáni ellenzéki megmozdulást teljesen természetes vagy normális helyzetűnek vélem, még azzal együtt is, hogy valóban, ahogy az elnök úr mondta, nem volt jellemző Oroszországra az elmúlt húsz évben, hogy ilyen demonstrációk legyenek.

Viszont ami a hozzászólásom lényegi része, az az, hogy márciusban valóban lesz az elnökválasztás, és ha nem is tényként, de a tényhez közel álló jóslatként megfogalmazhatjuk, hogy ezt a választást Putyin elnök úr fogja megnyerni, azaz Magyarország számára nem az a stratégiaileg fontos, hogy az ellenzékben hány szereplő van, ezek milyen eredményt érnek el, hányan mennek ki tüntetni, hanem azt, hogy a hatalmi tömbbel, Putyin elnök úrral és az Oroszországot irányító politikai erővel Magyarország a viszonyait a lehető legjobb helyzetbe hozza, és én arra kérem mind a kormány képviselőit, mind pedig a parlamenti pártokat, hogy amikor esetlegesen ebben a kérdésben megfogalmazza a maga álláspontját, akkor erre a nemzetstratégiai szempontokra legyen figyelemmel. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Én úgy gondolom, hogy alapvetően ezekben a kérdésekben egyet is érthetünk, mert én is azt tapasztalom, hogy itt most nem arról beszélünk, hogy Putyin elnökjelölt úrnak a helyzete megváltozik, csak tudván azt, hogy meglátva azokat a kijelentéseket, a kongresszuson elhangzott ígéreteket, amelyet megfogalmaztak az Egységes Oroszország kongresszusán, nagyon fontos az, hogy mekkora támogatottsága lesz arányaiban ahhoz, hogy ezeket a célkitűzéseket, ígéreteket, a régióknak a különböző rétegeknek a különböző korcsoportoknak az ígéreteit meg fogja tudni tartani, illetve számukra nem másodlagos szempont az, hogy például a kőolaj világpiaci ára hogy alakul, ebben az orosz kőolaj mekkora árat tud, vételit, eladásit tud elérni, hiszen ők ebből

kalkulálják ki sok esetben a nyugdíjat, illetve a különböző szociális támogatásokat országon belül. Tehát ez nekik egy létkérdés. Tehát amiről beszélünk vagy beszélgetünk, igazából én azt látom, hogy Putyin miniszterelnök, elnök úrnak az eredményessége, hogy akárhány jelölt lesz, talán ma még mindig kifejezetten magasan és egyértelműen magas a támogatottsága, viszont azt is látni lehet, hogy ahhoz, hogy minél következetesebben végig tudja vinni az ígéreteket, illetve az elhangzott változásokat, reformokat Oroszországban, ahhoz nem mindegy, hogy milyen erős támogatottsága van. Tehát igazából ez itt a politikai dilemma. És amit ön elmondott, hogy tüntetések vannak, igen, ma a világban a szervezések az interneten keresztül mennek, és ez talán egy kérdés is, hogy minek tudható be, ez egy fontos kérdés is, illetve nem emlékszem pontosan az arányszámokra az előző választásokhoz képest, de ha jól emlékszem, akkor ezen a választásokon két politikai erő, a kommunista párt, illetve kicsit a Jablokoék azok, akik erősödtek viszont. Tehát, ha összevetem az elmúlt választásokhoz képest, ebben lehet egy olyan érték is, hogy a bizonyos, nem mondom, hogy kiábrándultság, csak az elbizonytalanodás esetleg elvitt embereket ahhoz, hogy egyfajta nosztalgiaélménnyel újra a kommunista pártra adják a szavazatukat, hiszen közel 20 százalékot kapott a kommunista párt a választásokon. *(Kovács László érkezik az ülésterembe.)* És nem véletlen, hogy Putyin miniszterelnök úr azért a választások időszakában mindkét politikai erőnél, tehát a kommunista pártnál is tett egy látogatást, illetve ott próbált egy egyeztetésre, egyezsége jutni. Hiszen látható az, hogy a kommunista pártban azért nagyon komoly választói hajlandóság van a kommunista párt támogatására. Tehát én ezt félig-meddig kérdésként mondtam, jól látom-e, hogy azok esetleg, akik ma vagy december 4-én nem az Egységes Oroszországra adták a voksukat, azok közül akik aktív szavazóknak számítanak, azok elsősorban a kommunista pártot találták meg mint támogatandó politikai erőt. Ez kérdés. Vona képviselő úr kért még szót.

VONA GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen. Nem akarom az időt húzni, de nem ebben a témában, de egy másik olyan témában, amiről azt gondolom, hogy a Külügyi bizottságban jó lenne, ha szót ejtenénk, akár most, akár máskor, ez pedig az eurázsiai unió ötlete, ami felvetődött. Mi a szakértőinket megkértük, hogy nézzen utána ennek, de érdekelne a minisztérium álláspontja ezzel kapcsolatban, hogy ez valamifajta választási kampányban felvetődő ilyen lufi volt, valami, amit ilyen esetekben be szoktak vetni politikai pártok, vagy e mögött van valamifajta jól átgondolt stratégiai érdek, és a leginkább az érdekelhet bennünket, hogy itt felmerült Magyarország neve is ezzel kapcsolatban. Tehát hogyan viszonyuljunk az eurázsiai unióhoz, vagy kinek mi a véleménye ezzel kapcsolatban, hogyha ez felmerül, erről szeretném a minisztériumot megkérdezni.

ELNÖK: Tehát ez kérdésként fogalmazódott meg, hogy egyáltalán hogy viszonyuljunk, illetve ha nem okoz problémát a Külügyminisztériumnak, hogy erről majd a későbbiekben egy részletesebb írásos összefoglalót kapjunk. Mert ugye az a helyzet, hogy ma egy kormányzati kampánytémává is vált Oroszországban ez az eurázsiai unió együttműködés, volt FÁK-országok, Közép-Ázsia egyáltalán mint ilyen, van egy gondolkodásmód, hogy Oroszország újra egy ilyen regionális formációt szeretne önmagának vezető szerepben kialakítani. Ez egy érdekes kérdés.

Most talán főosztályvezető úr, biztos úr tudna egy-két mondatot erről szólni, és ha nagyon részletekbe szeretnék menni, akkor írásban is majd egy összefoglalót erről.

SZTÁRAY PÉTER helyettes államtitkár (Külügyminisztérium): Elnök úr, hogyha megengedi, egy-két dologra először én reagálnék. Az egyik az, hogy az eredményben az is érdekes, hogy a 2007-s eredményhez képest majdnem 20 százalékot romlott az Egységes Oroszország Pártnak a támogatottsága. De még így is közel 50 százalékot kaptak, ami egy

választáson azért nagyon jelentős eredmény egy párt számára. Tehát azt kell mondjam, hogy megmaradt a domináns szerepük, néhányan javítottak a korábbi eredményükön, viszont az eddigiekhez képest egy gyengülés figyelhető meg, ami azt jelzi, hogy a választás azért a népakaratot megjeleníti egészében véve, tehát azok a kritikák, amelyek elhangzottak, ugyan valami jogos bennük, de úgy egészében azt gondolom, hogy ez az eredmény mégis tükrözi nagyjából egészében a választói akaratot.

A részvétel nem volt alacsony, tehát a 60 százalékos átlagos részvétel szerintem nem gyenge részvétel, ami azt jelenti, hogy azért a választóknak van egy érdeklődése a közügyek iránt. Számosan azért mentek el szavazni, mert protestálni akartak valami ellen, és ez jelent meg egyébként a három kisebb bejutó pártra leadott szavazatok arányában. Volt olyan hely a Kaukázusban, ahol 95 százalékos volt a részvétel. *(Derültség.)* Ez már egy érdekesebb eredmény, de elvileg ez sem zárható ki.

ELNÖK: Ez egy érdekes dolog, hogy 95 százalék volt, és különösen a nem orosz lakta területeken.

SZTÁRAY PÉTER helyettes államtitkár (Külgyminisztérium): A másik a tüntetések. Valóban nem szabad túlértékelni őket, pláne az összoroszországi méretekhez viszonyítva, azért is mondom, hogy nem bársonyos forradalomról van szó, de van egy újszerűsége ennek a társadalmi megmozdulásnak akár a szervezési kérdésekben, akár abban, hogy hogyan jelentek meg, és a hatalom reakciója is tulajdonképpen nagyon visszafogott és ilyen szempontból nagyon rendben lévő volt.

A kommunisták valóban közel 20 százalékot értek el, de ez nem jelenti azt, hogy mindenki kommunista, aki az oroszországi kommunista pártra szavaz, hanem ebben lehet protest szavazat és elégedetlenséggel összefüggő szavazat. Az Igazságos Oroszország Párt 13 százalékot kapott, az úgynevezett liberális demokrata párt pedig 11 százalékot. Úgyhogy ezek az arányok, a Jabloko már nem jutott be megint, mert ők csak 3 százalékot értek el.

Még jelezni szeretném, hogy a miniszterelnökünknek előkészítettünk egy gratuláló levelet, ami folyamatban van, hogy aláírja. Ez, azt gondolom, hogy a legtermészetesebb dolog egy ilyen fontos partner esetében, hogy a választások után a győztesnek gratuláljunk.

Zárásképpen még annyit mondanék, hogy az eurázsiai unió, ez egy régi orosz koncepciónak a felelevenítése tulajdonképpen, azt gondolom, hogy egyáltalán nem véletlen, hogy a kampányidőszakban került elő a téma, van egy szoros összefüggés azzal, hogy Oroszország hogyan jelenik meg a külvilág felé. Az oroszországi választók érzékenyek arra, hogy Oroszország nagyhatalmi státusa kellőképpen megjelenik-e, és azt gondolom, hogy ennek ez lehetett az oka, hogy most merült fel újra a kérdés. Napirenden fog maradni, az is várható, és ez foglalkoztatni fogja a régió országait.

Magyarország esetleges kapcsolódása vagy bármilyen részvétele, azt gondolom, hogy ez kizárólag a sajtó felvetése lehet, pillanatnyilag ilyenről nincsen szó. Hogyha szükség van részletesebb információra, akkor pedig írásban visszatérünk erre a kérdésre vagy esetleg szóban egy másik ülésen.

És nem tudom van-e még idő, hogyha Keskeny Ernőnek van valami kiegészítenivalója ehhez. Elnök úrra bízom a döntést.

ELNÖK: Van időnk. Főosztályvezető úr, biztos úr!

Keskeny Ernő kiegészítése

KESKENY ERNŐ főosztályvezető (Külgyminisztérium): Tisztelt Bizottság! Csak néhány dolgot szeretné hozzátenni, nyilvánvaló, hogy ezek a jelek, amelyeket helyettes államtitkár úr elmondott, ezek azért figyelmeztető jelek a hatalom számára, és szerintem

helyén kell kezelni. Sem túlértékelni nem szabad, de azért a helyén kell kezelni, ezt a Putyinék is körülbelül így kezelik. Látták, hogy nem fognak olyan eredményt elérni, ezért hihetetlen kampányt folytattak, tehát azért hónapokkal előtte ott megállt az élet gyakorlatilag, minden leállt, és csak a választási kampányra figyeltek, az összes orosz vezetőt kiküldték a helyszínekre és hatalmas kampányt folytattak. Tehát aki hozzánk legközelebb áll a vegyesbizottság kapcsán, a Zubkov, ő ezt úgy fogalmazta meg, hogy ő a sztálingrádi fronton harcolt, tehát Volgográdban, ahol egyébként a kormányzó már be is nyújtotta a lemondását. Tehát ezeknek lesznek következményei, csak ezt szerettem volna ezzel mondani. Ugye ott 31 százalékot ért el az Egységes Oroszország, a kommunista párt pedig szokatlanul jól vagy abban a régióban nem is olyan szokatlanul jól, ez az úgynevezett vörös övezetnek a része, 25 százalékot, tehát ennek azért lesznek következményei, ahol az Egységes Oroszország nagyon sokat szerepelt, erre Medvegyev is tett már utalást, ott elkezdődtek a lemondások. Én csak azt szeretném hangsúlyozni, hogy a helyén kell kezelni ezeket a tüntetéseket, és egyetértek a képviselő úrral. A tüntetésnek az az újdonsága, hogy ez egy viszonylag nagy számú, tehát utoljára, talán emlékeznek a képviselő urak, a '80-90-es évek fordulóján voltak hatalmas tömegmegmozdulások Oroszországban, az elmúlt évek azért ilyen tömegrendezvények nélkül teltek el. Azzal is teljes mértékben egyetértek, amit a helyettes államtitkár úr mondott, hogy a kommunista párt, amely lényegében megduplázta a szavazatait, az, ha szabad ezt mondanom, zárt körben vagyunk, nem attól duplázta meg a szavazatait, hogy olyan kitűnő teljesítményt nyújtott, mert szinte észrevehetetlen teljesítményt nyújt az orosz politikai életben, hanem ez nyilvánvalóan protest szavazat. Tehát, ha szabad ilyen személyes élményt mondanom, nekem is nagyon sok ismerősöm, középvállalkozó van, aki mondta nekem, hogy a kommunistákra szavaz, nem azért, mert ő kommunista, hanem mert nem nagyon van más módja kifejezni az egyet nem értését. Tehát az, hogy Oroszországban azért növekszik az elégedetlenség, ez azért valós, ezt úgy gondolom, hogy a hatalom pontosan tudja.

Vagy az, hogy az Igazságos Oroszország is szokatlanul jól szerepelt, és ezt már érzékelték a választások előtt nem sokkal a hatalompárt hívei is, hiszen például a neves Plushenko műkorcsolyázó, talán ismerős a neve, olyan nyilatkozatot tett az utolsó napokban, néhány nappal a választás előtt, amellyel elég markánsan határolódott el a Mironov által vezetett Igazságos Oroszországtól, ezek azért azt jelezték, hogy jön fel az Igazságos Oroszország, amely hihetetlenül jó kampányt folytatott. Ez egyébként egy olyan párt, amelyik valamikor a szociáldemokrata ellenzék szerepét akarta betölteni a Kreml által irányítva, csak azóta ez a folyamat egy kicsit kisiklott, és ma már kicsit tényleg ellenzékinek tekinthető, vagy a liberális demokrata párt, amely persze a Zsirinovszkij párt, sem nem liberális, sem nem demokrata, de azért így hívják. Emlékeztetnék rá, hogy ez volt az a párt, amelyik az SZKP utána második bejegyzett párt volt még a Szovjetunió idején '89 májusában emlékeim szerint. Tehát nyilvánvalóan a szolgálat kreálta párt. Ez is ugye kinőtte magát, egy kicsit önállósította magát, de egy olyan nacionalista kampányt folytatott, amellyel meg tudta duplázni lényegében a szavazatainak az arányát. Tehát ezek azért fontos jelzések, és ezt a hatalomnak nyilvánvalóan kezelnie kell, mert Oroszországot sem hagyta a válság érintetlenül. Az, amit 2008-ig tudott produkálni a Putyin, egy sokszoros fogyasztásnövekedést és egy körülbelül nyolc év alatt ötszörös reáljövedelem-növekedést, ez azért nagyon komoly eredmény. Ez alapozta meg a bázisát. A válság azért ezt megtépázta. Kétségtávol igaz, hogy hosszú távon Oroszországnak is valamit ki kell találni a termelésének a modernizálására, abba kell azt hagynia, hogy alapvetően az energiahordozók eladásából él, ez most persze elnagyolt vélemény, de ezt hosszabban kifejteni nem nagyon van idő. Tehát úgy gondolom, hogy ezeket helyén kell kezelni, reálisan kell kezelni, figyelmeztető jel. Nekünk folytatnunk kell azt a pragmatista politikát, amely együttműködésre törekszik Oroszországgal, főleg a kétoldalú gazdasági kapcsolatok területén.

Természetesen személyi változások lesznek, hiszen új kormány alakult Oroszországban, és most a hazai, esetleges személyi változásoktól vonatkoztassunk el, hiszen itt is feltehetőleg vegyesbizottság elnöki váltásra kerül sor, ez Oroszországban is így lesz, az elkövetkező félév azért a választások jegyében, meg az új kormány megalakulása jegyében fog eltelni, tehát nagyon sok eredményt most nem fogunk tudni produkálni, de fel kell állni mielőbb, ki kell jelölni a vegyesbizottsági elnököket, társelnöki találkozó kell, és reményeim szerint ősszel már vegyesbizottsági ülést fogunk tartani. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kovács alelnök úr kérdése előtt csak egy rövid kérdést hadd fogalmazzak meg, hogy minél aktuálisabban tudjuk követni az ottani változásokat, majd, ha lehetne, egy olyan összefoglalót kérnénk, hogyha látjuk azt, hogy hogy alakult meg a parlament, a partnerbizottságunk hogy alakult, hogyan jött létre, kinek a vezetésével, milyen szerepe lesz Koszacsov volt elnök úrnak ebben a bizottságban, vagy esetleg más funkciói lesznek. Tehát ezekre a kérdésekre majd visszatérhetnénk akár egy levelezés vagy egy összefoglaló anyag formájában.

Másrészt pedig még hadd kérjek a kormány megalakítást követően egy rövid elemzést azzal kapcsolatban, hogy hogyan változott a kormány összetétele az előzőekhez képest. Hiszen lesz egy átmeneti állapot, amikor egy ilyen technikai miniszterelnökség, egy elnöki kampány egy ilyen átfedésben lesz, hiszen ennek a részleteit azért látjuk, hogy néhány hónapon keresztül, minthogyha ilyen kettős miniszterelnökség lenne, de ez nem így fog működni, de ettől függetlenül lesz egy erőteljes átadás-átvételi és egy személyzeti változás a vezető kormánypárt, illetve a különböző kormányfunkciókban. Alelnök úrnak adnám meg még a lehetőséget.

KOVÁCS LÁSZLÓ (MSZP), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Szeretnék elnézést kérni a késésért, nem az előadók iránti tiszteletlenség az oka, hanem külföldi útról jöttem vissza, és sajnálom is, hogy nem voltam itt, a jegyzőkönyvet majd figyelemmel fogom olvasni.

Megjegyzést szeretnék tenni az orosz változásokhoz. Én azt gondolom, hogy a tanulság az, hogy azért a mai Oroszország már elég messze jutott a brezsnyevi Szovjetuniótól, hát ott nem igen lehetett 98 százaléknál rosszabb eredményt elképzelni, tehát az már egy előrelépés. De azt gondolom, hogy még azért attól is messze van, hogy egy európai értelemben vett parlamentáris demokrácia, jogállam legyen.

Én azt gondolom, hogy mondjuk Putyin és Zjuganov demokráciafelfogása között alapvetően nincs különbség, mint ahogy nincs különbség Nyugat-Európában a kereszténydemokrata-konzervatív pártok és a baloldali szociáldemokrata pártok demokráciafelfogása között sem, csak ez pozitív, az előbbi meg inkább negatív értelemben jelent egy azonosságot. Éppen ezért nekem eszembe nem jutna Oroszországot szövetségesnek nevezni, fontos gazdasági partnernek igen, szövetségesnek semmiképpen, mert olyan értékrendbeli különbség van, és kell hogy legyen köztünk, ami nagyon messze vinne, hogy szövetségesnek nevezzem.

Amit viszont szeretnék felhasználni, hogy itt van a Külügyminisztérium egyik legjobb orosz-szakértője és itt van Sztáray helyettes államtitkár úr, aki a globális kérdések jó ismerője, hiszen évekig a NATO-delegációban dolgozott; nem a választásokhoz kapcsolódik, de Oroszországgal kapcsolatos érdekes kérdés: mi a magyarázata az orosz magatartásnak Szíria ügyében? Hiszen Szíria ügyében még az Arab Ligától is eltér az álláspontja. Korábban a bipoláris világnál megszoktuk, hogy ha a nyugati világ valamit támogat, azt a Szovjetunió ellenzi, és fordítva. Ez a kétpólusú világ velejárója volt. Azért az utóbbi időben Oroszország ennél sokkal pozitívabb szerepet játszott globális kérdések rendezésében, kezdve a Balkántól minden más, fontos regionális konfliktusig együttműködő volt, és még Líbia esetében is

annyiban, hogy nem akadályozta meg a líbiai beavatkozást. Szíria esetében számomra érthetetlen ez a makacs ellenállása és Szíria melletti kiállása, amely, mondom, az Arab Ligával is szembe megy, és ez számomra az igazi rejtély. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen, alelnök úr. Államtitkár úr!

SZTÁRAY PÉTER helyettes államtitkár (Külügyminisztérium): Köszönöm szépen a kérdést, bár ez kitágítja a mai napirendet erősen, ez a szír ügy. Annyit reagálnék erre, hogy valóban Oroszország nagyon visszafogott álláspontot képvisel a szír kérdésben. Szerintem két fő oka van, már nem tudtuk teljes mértékben vagy mélységében feltérképezni ezt a kérdést még. Az egyik fő ok az, hogy Líbia esetében úgy érzik, hogy megégették a kezüket, orosz részről. Ezt Lavrov külügyminiszter több alkalommal elmondta, hogy még egy ilyen fajta ENSZ BT-határozatnál nem fognak tartózkodni annak érdekében, hogy átmelessen még egy ilyen határozat, mert attól tartanak, hogy ez további beavatkozást fog további országokban eredményezni. Tehát ez az egyik része. A másik az pedig az, hogy a Közel-Keleten nagyon erős orosz érdekek vannak, és valószínűleg orosz részről attól tartanak, hogyha Szíria úgymond bedől, vagyis az Asszad-rezsim a mai formájában megszűnik, a helyére egy olyan fajta bizonytalanság fog lépni, ami Oroszországnak nem érdeke. Akár az arab-izraeli kérdésben, akár Irán kapcsán, akár a többi térségbeli érzékeny ország, például Libanon kapcsán. Úgyhogy én erre a két fő elemre helyezném a hangsúlyt, de nyilván egyéb gazdasági és katonai fegyverkereskedelmi okok is vannak, amiket teljes egészében nem is mernék, nem is tudnék most itt feltárni.

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár úr. Én úgy gondolom, hogy kifejeztem februári időszakban szeretnék esetleg az első bizottsági ülések valamelyikén szakmai szempontból egy Oroszország-napot tartani a választások előtt. De ennek a részleteit majd egyeztetjük, hiszen olyan részletekről is tudnánk beszélgetni, ami fontos lenne adott esetben abból a szempontból, hogy hogyan alakulnak majd a márciusi választások, és talán egy részletesebb beszélgetést is folytathatnánk, hiszen úgy tudjuk, hogy nagyon sok szakmai kérdés vetődött fel. Elnök úr, képviselő úr!

DR. HORVÁTH JÁNOS (Fidesz): Köszönöm. Főosztályvezető úr egy mondatához kapcsolódva tennék fel kérdést. Úgy hallottam, ha jól hallottam, hogy annak idején Putyin stratégiájának, taktikájának egyik megvalósítója volt, hogy ötszörösen emelkedett az életszínvonal, annyi vásárlóerőt juttattak el a néphez, hogy másképpen lássa a politikai helyzetet. Most egy ötszörös, az egy nagyon nagy szám. Az nem jelentett akkor, vagy valahol nem halmozódott fel olyan feszültség, ami gazdaságpolitikában máris vagy előbb-utóbb valamiféle leszámolást hoz magával? Az ötszörös szám a gazdaságpolitikában megütötte a fületem. Ez lehet, hogy egy statisztikai elnagyolása a dolognak, vagy ha valóban ez történt, akkor nem várható ennek következtében valami még, ami eddig nem volt látható? Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen.

SZTÁRAY PÉTER helyettes államtitkár (Külügyminisztérium): A statisztikával biztos lehet játszani, ezt nagyon nehéz most megmondani, hogy ez igaz-e, ugye az orosz hivatalos adatok ezt mutatják. Az viszont kétségtelenül látszott a társadalmon, hogy egy óriási fogyasztásnövekedés és reáljövedelem-növekedés realizálódott, mondjuk 2000 és 2008 között. Azt tudom mondani, hogy az orosz gazdaság teljesítménye, az energiaárak alapvetően ezt lehetővé tették, és emellett még egy hatalmas felhalmozódást is lehetővé tettek. Az orosz költségvetés, amelyet 2000 körül még 17 dolláros brentonkénti olajáron terveztek, annak

minden plusz dollár árnövekedése hatalmas állami bevételt hozott. Volt olyan időszak 2000 körül, Putyin hatalomra kerülése idején, amikor a központi költségvetés, az állami költségvetés heti egymilliárd dollárral erősödött. Hát azért létrehoztak egy 500 milliárd dolláros valutatartalékot, tudták emelni a nyugdíjakat, a fizetéseket, és én azt szeretném hangsúlyozni, hogy ez a 2000-es évek eredménylistája összevetve a '90-es évek bizonytalanságával, főleg a '90-es évek elejével, amikor hónapokig, félévig csúsztak a fizetések, na, ez okozta azt a hatalmas társadalmi bázisnövekedést a Putyin-kormányzásnak, amely lehetővé tette ezt a stabil kormányzást, és ezek, azt gondolom, hogy nagyon komoly eredmények. Ezt a válság megérintette természetesen, ezt a hatalmas felhalmozást, és visszavetette, de azért ezzel együtt most is van egy meglehetősen jelentős újra körülbelül 500 milliárd dolláros valutatartalékja a központi banknak, van egy 150 milliárd dolláros stabilizációs alapja, amelyből például a közép-európai befektetéseit szorgalmazza és tudja finanszírozni. Tehát ezek komoly eredmények. Nem tudta azt a további korábbi növekedést tartani, a bizalomvesztés nyilvánvalóan ebből fakad, amelyet 2008-ig tudott tartani. Ez az elégedetlenség forrása, azt gondolom.

ELNÖK: Köszönjük szépen, államtitkár úr, biztos úr a mai tájékoztatót. És természetesen az eseményeket majd tovább fogjuk kísélni a márciusi választások időszakában, hiszen fontos kérdés egyrészt Magyarország szempontjából is, másrészt pedig nemzetközi porondon is fontos kérdés az, hogy hogyan fog alakulni az oroszországi elnökválasztás, illetve a mostani kormány, amely fel fog állni, illetve alapvetően fel van készülve arra, hogy a változásokkal együtt, de felálljon, és az új parlamenti működés is véleményem szerint egy fontos indoka lesz annak, hogy erről a kérdéstről még szót váltsunk a jövőben is. Köszönöm szépen, hogy velünk voltak. Köszönöm szépen képviselőtársaimnak a részvételt.

Egyebek

Elnézést egyebek között van-e valakinek hozzáfűznivalója a mai bizottsági ülésünkhöz. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, köszönöm szépen a részvételt, és a bizottsági ülésünket bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 10 óra 44 perc)

Balla Mihály
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Lajtai Szilvia